

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 42815-12-16 דרורי נ' דסקל ואח'

תיק חיצוני:

לפני כב' השופט אילן דפדי, סגן נשיא

התובע

בועז דרורי

ע"י עו"ד גיא אופיר ועו"ד רועי בן דוד

נגד

הנתבעים

1. מיכאל מיקי דסקל (ניתן פסק דין)
2. שרגא לוי (ניתן פסק דין)
3. משה מוריס תמים (נמחק)
4. יונתן ארמן (ניתן פסק דין)
5. יוסף חיים ישר (ניתן פסק דין)

6. Facebook Ireland Limited
ע"י עו"ד שי כגן ועו"ד ליטל גדנסקי

חקיקה שאוזכרה:

[חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965: סע' 11](#)[חוק בתי המשפט \[נוסח משולב\], תשמ"ד-1984: סע' 79 א](#)

מיני-רציו:

* פסק דין העוסק בשאלה, האם על פייסבוק לפצות את התובע בהתאם לחוק איסור לשון הרע לאחר שלא הורידה פרסומים של הנתבעים 1-5 שהציגו עצמם באתר הפייסבוק של התובע כלקוחות שלו, אף שלא היו כאלה, ולאחר שחסמה את התובע מגישה לאתר.

* נזיקין – אחריות – אתר אינטרנט

* נזיקין – אינטרנט – לשון הרע

* נזיקין – עוולות – לשון הרע

עמדה להכרעה השאלה, האם על פייסבוק לפצות את התובע בהתאם לחוק איסור לשון הרע לאחר שלא הורידה פרסומים של הנתבעים 1-5 שהציגו עצמם באתר הפייסבוק של התובע כלקוחות שלו, אף שלא היו כאלה, ולאחר שחסמה את התובע מגישה לאתר.

בית המשפט דחה את התביעה, ופסק כלהלן:

אין מחלוקת כי הפרסומים בעמוד העסקי באתר הפייסבוק של התובע נעשו על ידי הנתבעים 1-5 ולא על ידי הנתבעת. יש לקבל את טענת הנתבעת כי חוק איסור לשון הרע אינו מטיל עליה, כמי שמשמשת פלטפורמה לפרסומים שונים, אחריות בגין תכני לשון הרע שפורסמו על ידי צד שלישי.

סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע מטיל אחריות בשל פרסום באמצעי תקשורת גם על מי שהחליט על הפרסום, על עורך אמצעי התקשורת ועל מי שאחראי לו. "אמצעי תקשורת" הוגדר כעיתון וכן שידורי רדיו וטלוויזיה הניתנים לציבור.

אין זה המקרה. במקרה דנן, הנתבעת אך סיפקה פלטפורמה מקוונת פסיבית שאפשרה את ביצוע הפרסומים. הנתבעת לא יצרה את התוכן של הדברים ומכאן שאינה יכולה להיות אחראית לו. מהבחינה הזו ניתן לראות את הפלטפורמה האינטרנטית לכיכר גדולה בה יכולים אנשים שונים להביע את דעתם כאשר הנתבעת אחראית לתחזוקתה.

הטלת אחריות משפטית על ספק שירותים בגין עוולת לשון הרע תהפוך אותו למעשה "לצנזור" ולרשות מפקחת, דבר שאינו רצוי.

פסק דין בעניין הנתבעת 6

1. בפסק הדין זה עלי לקבוע האם על הנתבעת 6 לפצות את התובע בהתאם לחוק איסור לשון הרע לאחר שלא הורידה פרסומים של הנתבעים 1-5 שהציגו עצמם באתר הפייסבוק של התובע כלקוחות שלו, אף שלא היו כאלה, ולאחר שחסמה את התובע מגישה לאתר.

2. בכתב התביעה ציין התובע כי הינו קבלן שיפוצים כבן חמישים וכי כחלק מחייו הפרטיים יש לו פרופיל אישי באתר פייסבוק. לדבריו, בספקטרום הפוליטי הוא נוטה לדעות שמאליות מאוד.

3. ביום 30.6.2016 נרצחה הילדה הלל יפה אריאל ז"ל בת ה-13 על ידי מחבל פלסטיני בן 17 שדקר אותה בסכין בזמן שישנה. יום למחרת, בתאריך 1.7.2016, פרסם התובע בפרופיל האישי שלו פוסט בו כתב:

"אני לא יכול לגנות שחיטה של ילדה בת 13 במיטתה. לו פעלה נגדי ונגד עמי מדינה, כמו שמדינת ישראל פועלת נגד העם הפלסטיני, ודאי שהייתי אוזח באמצעים אלימים פי מאה".

הפוסט עורר תגובות קשות מצד גולשים רבים לרבות מצד הנתבעים 1-5 ולחסימת הגישה של התובע לאתר הפייסבוק שלו.

4. כחלק מפרסום עסקו הקים התובע עמוד עסקי באתר הפייסבוק שלו. במסגרת העמוד ניתנת אפשרות לגולשים להעניק ציון לבעל העסק, בין כוכב אחד שהוא הציון הנמוך ביותר לבין חמישה כוכבים שהינו הציון הגבוה והטוב ביותר. לכל ציון ניתן להוסיף מלל. לטענת התובע הוא קיבל לא פחות מ-676 ציונים של כוכב אחד.

5. בכתב התביעה התייחס התובע ל-5 פרסומים שבוצעו במועדים שונים במהלך יולי 2016 שבוצעו לטענתו על ידי הנתבעים השונים כדלקמן:

בפרסום שיוחס לנתבע 1 נכתב: "לי בועז ביצע עבודה יקרה כי טען שהוא יסודי ושהחומרים משובחים. הארון שהרכיב התפרק, הוא פשוט צבע את הקירות מעל העובש וכאשר ביקשתי ממנו לתקן – הוא פשוט משך אותי חצי שנה ונעלם. מובן שנאלצתי להביא בעל מקצוע אחר שקילף את הקירות שם חומר מיוחד ואז צבע – ולכן שילמתי שוב את אותו הסכום. אל תתקרבו אל הרמאי הזה".

בפרסום שיוחס לנתבע 2 נכתב: "קבלן מאוד לא מקצועי. מילים כמו חול ואין מה לאכול.... מי שמזמין ממנו שירות שם כספו על קרן הצבי".

בפרסום שיוחס לנתבע 3 נכתב: "שמעתי מהרבה אנשים שהעבודה שלו על הפנים, ולא מקצועית, בקיצור זה אדם שאוהב רק כסף".

בפרסום שיוחס לנתבע 4 נכתב: "על הפנים. השאיר דברים לא גמורים בטענה שלא סגרנו על זה בתחילת העבודה... דברים כמו סתימת חורים בגבס וצביעה, ניקוי רצפות לאחר השיפוץ ועוד...".

בפרסום שיוחס לנתבע 5 נכתב: "איש גנב. העבודה הכי מסריחה שראיתי אי פעם בחיים כל הביניין נזילות. קירות עקומים. הכל על הפנים איש גנב שלא יודע לעבוד. לא יודע אפילו להכין מלט אל תעיזו לקנות אצלו. רוצח".

6. התובע טען כי במסגרת עבודתו כקבלן שיפוצים הוא מעולם לא נתן לאף אחד מהנתבעים 1-5 שירות כלשהו בגינו יכלו לטעון כי הפרסומים שהעלו נכתבו בתום לב או כי הם חוסים תחת הגנה "אמת דיברתי". לדבריו, זכותם של הנתבעים 1-5 היה לגנות את דעותיו, אך לא מתקבל על הדעת כי גינוי יכלול התחזות ללקוחותיו והעלאת טענות כאילו רימה אותם. מדובר בפרסומים שנועדו בכוונה לפגוע בפרנסתו

ובמשפחתו. לפיכך הגיש נגדם את התביעה דנן במסגרתה ביקש כי בית המשפט יחייב כל אחד מהנתבעים 1-5 לשלם לו פיצוי בסך של 140,758 ₪.

7. לאחר הגשת התביעה הגיעו התובע והנתבעים 1-5 להסכמות. התביעה נגד הנתבע 3 נמחקה ללא צו להוצאות. התובע והנתבע 5 חתמו על הסדר פשרה שניתן לו תוקף פסק דין. בעניינם של הנתבעים 1, 2 ו-4 ניתן פסק דין לפשרה בהתאם [לסעיף 79 א](#) לחוק בתי המשפט.

טענות הצדדים הרלוונטיות בתמצית

8. אשר לנתבעת 6 (להלן: "הנתבעת"), בעקבות פרסום הפוסט הנתבעת חסמה את הגישה של התובע לאתר הפייסבוק שלו למשך 30 יום. לטענתו, חרף דרישותיו להוריד את הפרסומים סירבה הנתבעת לעשות כן בטענה שאינם סותרים את תנאי השימוש באתר וכי לא מדובר בפרסומים אשר מפרים את "כללי הקהילה". התובע פנה אל הנתבעת עשרות פעמים אולם זו דחתה את בקשותיו פעם אחר פעם. לדבריו, כאשר הנתבעת, שהינה בעלת הפלטפורמה בה בוצעו הפרסומים חסמה את גישתו לחשבון, היא מנעה ממנו את הזכות להגיב לפרסומים השקריים או למחוק אותם או לבצע כל פעולה שיש בה כדי לצמצם את העוול שנגרם לו. הוא טען כי התנהלותה של הנתבעת משולה למי שהחזיקה את ידיו בכוח מאחורי גבו באופן שימנע ממנו להתגונן שעה שהוא מותקף. כאשר הנתבעת ידעה על הפרסומים ואף סירבה להסירם חרף דרישותיו, עת זו העדיפה את תנאי השימוש של האתר להבדיל מהדין החל, היא הפכה להיות שותפה לכל הפרסומים הפוגעניים שנעשו נגדו. לדבריו, הנתבעת פעלה בניגוד לחובתה על פי נוהל "הודעה והסרה" המטיל עליה במקרה שכזה את האחריות לנזקי הנפגע. התובע ביקש כי בית המשפט יחייב את הנתבעת לפצותו בגין 5 הפרסומים נושא התביעה בתשלום סך כולל של 703,790 ₪.

9. הנתבעת טענה כי התביעה נגדה נעדרת כל בסיס, שכן אין מחלוקת כי לא היא זו שפרסמה את הפרסומים נושא התביעה וכי אין לה כל קשר לחמשת הנתבעים להם מיוחסים מעשי הפרסום. לטענתה, [חוק איסור לשון הרע](#) אינו מקים חבות על ספק שירותי אירוח (מתווך ביניים) בגין תכני לשון הרע שפורסמו על ידי צד שלישי. אף אם בית המשפט יקבע כי ספק שירותי אירוח יכול לחוב באחריות בגין תכנים של צד שלישי, הרי במקרה דנן אין להטיל אחריות על הנתבעת שכן מעולם לא נמסרה לה הודעה בדבר תוכן לא חוקי והתובע אף מודה בכתב התביעה כי מעולם לא דיווח לנתבעת על הפרסומים שפורטו בתביעה. גם אם יתברר שהתובע דיווח על הפרסומים

הרי שלא ניתן להטיל עליה אחריות כיוון שאינה מסוגלת לקבוע בעצמה האם מדובר בפרסומים בלתי חוקיים. הנתבעת הוסיפה כי יש לדחות אף את טענת התובע כי מעבר לחמשת הפרסומים נושא התביעה, שלח לה הודעה לגבי עשרות פרסומים פוגעניים אחרים, שכן אלו לא פורטו כנדרש ולא צורפו לכתב התביעה, כך שנותרו עלומים. אשר לטענה כי חשבונו של התובע נחסם טענה הנתבעת תחילה כי חשבונו נחסם למשך 3 ימים בלבד וכי הייתה לו גישה לחשבונו משך יתרת כל החודש. מאוחר יותר הגישה הנתבעת בקשה לתיקון כתב ההגנה בעקבות בירור שערכה אשר העלה כי חשבונו של התובע נחסם ביום 6.7.2016 למשך 30 יום ולא כפי שנרשם בטעות קודם לכן. בהעדר התנגדות לבקשה נעתרתי לתיקון כמבוקש.

כללי

10. בקשה לסילוק התביעה על הסף שהגישה הנתבעת נדחתה על ידי לאחר שקבעתי כי עיון בכתב התביעה מלמד על קיומן של טענות עובדתיות המצריכות בירור בשלב ראיות.

11. מטעם התובע הוגשו תצהיריהם של התובע עצמו, של מר דורי בן ישראל אשר הציג עצמו כפעיל במאבק הציבורי נגד פייסבוק ושל מר אבי לן שטען כי נפגע אף הוא מפייסבוק.

12. הנתבעת הגישה בקשה למחיקת תצהירי עדות ראשית של דורי בן ישראל ואבי לן בטענה כי תוכנם אינו רלוונטי למחלוקת נושא התביעה ובהיותם כוללים טענה שלא נטענה בכתב התביעה לפיה פייסבוק יכולה לנטר ולהסיר תוכן אף מבלי לקבל הודעה על קיומו. בהחלטתי מיום 18.6.2019 שניתנה לאחר קבלת תגובה ותשובה קבעתי כדלקמן: **"מעיון בתצהירים שמחיקתם מתבקשת עולה טענה לפיה על הנתבעת לנטר באופן יזום מידע ולהסירו ללא קבלת הודעה קודם לכן. עיינתי בכתב התביעה ובמיוחד בסעיפים אליהם הפנה התובע בתגובתו לבקשה ולא מצאתי טענה זו בכתב התביעה. מכאן שטענה זו המופיעה בתצהירים הינה חדשה ומהווה הרחבת חזית אשר לאור התנגדות הנתבעת אין מקום להתירה. לפיכך בית המשפט יתעלם מטענה זו".** עוד קבעתי כי בשלב זה של הדיון לא יהיה זה נכון לקבוע כי כל האמור בתצהירים אינו רלוונטי וכי יש מקום לבחון זאת בהמשך ביחד עם יתר הראיות וטיעוני הצדדים ולפיכך דחיתי את הבקשה למחיקתם.

13. מטעם הנתבעת הוגש בתחילה תצהירה של גב' סיובהן קמיסקי. בהמשך ביקשה הנתבעת להחליף את זהות המצהיר מטעמה למר לוקאס הולצר בטענה כי במועד הדיון גב' קמיסקי לא תשמש עוד בתפקידה אצל הנתבעת. בהחלטתי מיום 16.6.2019 נעתרתי לבקשתה.

14. בדיון ההוכחות נחקרו התובע והמצהיר מטעם הנתבעת. הנתבעת ויתרה על חקירתם של מר לן ומר בן ישראל.

15. לאחר דיון ההוכחות והגשת הסיכומים עתרה הנתבעת בבקשה למחיקת סעיפים מסיכומי התשובה לאחר שטענה כי אלה כוללים את טענת הניטור אשר לגביה קבעתי כי היא מהווה הרחבת חזית. בהחלטתי קבעתי כי אין מקום ליתן החלטה נפרדת וכי הנושא יידון במידת הצורך במסגרת פסק הדין.

דיון והכרעה

16. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות ובחומר הראיות, שמעתי את העדויות ועיינתי בסיכומי הצדדים, החלטתי לדחות את התביעה.

17. טרם אדרש לסוגיות שבמחלוקת אציין כי אין להידרש לטענת התובע כי לנתבעת יכולת לנטר באופן יזום מידע ולהסירו אף ללא קבלת הודעה קודם לכך. כאמור בהחלטה שהובאה לעיל קבעתי כי מדובר בטענה המהווה הרחבת חזית ולכן קבעתי כי בית המשפט יתעלם מטענה זו. יש לציין שעל החלטתי חזרתי גם בדיון ההוכחות לאור שאלות שהופנו אל המצהיר מטעם הנתבעת (ראו עמוד 22 שורות 13-18).

הנתבעת אינה אחראית לפרסומים

18. אין מחלוקת בין הצדדים כי הפרסומים בעמוד העסקי באתר הפייסבוק של התובע נעשו על ידי הנתבעים 1-5 ולא על ידי הנתבעת. אני מקבל את טענת הנתבעת כי [חוק איסור לשון הרע](#) אינו מטיל עליה כמי שמשמשת פלטפורמה לפרסומים שונים אחריות בגין תכני לשון הרע שפורסמו על ידי צד שלישי.

19. [סעיף 11](#) לחוק מטיל אחריות בשל פרסום באמצעי תקשורת גם על מי שהחליט על הפרסום, על עורך אמצעי התקשורת ועל מי שאחראי לו. "אמצעי תקשורת" הוגדר

כעיתון וכן שידורי רדיו וטלוויזיה הניתנים לציבור. לא זה המקרה. במקרה דנן הנתבעת אך סיפקה פלטפורמה מקוונת פסיבית שאפשרה את ביצוע הפרסומים. הנתבעת לא יצרה את התוכן של הדברים ומכאן שאינה יכולה להיות אחראית לו. מהבחינה הזו ניתן לראות את הפלטפורמה האינטרנטית לכיכר גדולה בה יכולים אנשים שונים להביע את דעתם כאשר הנתבעת אחראית לתחזוקתה (ראו פסק הדין של כב' השופטת רות רונן בתא (ת"א) 37692/03 יצחק סודרי נ' ארנון שטלריד (פורסם במאגר משפטי [פורסם בנבו])).

20. לעניין הטעמים מדוע אין להטיל אחריות על ספק השירות בנסיבות דומות יפים הדברים כפי שהובאו בפסק הדין של כב' השופט דאוד מאזן בעניין ידיעות אינטרנט כדלקמן: "הטלת אחריות על ספקי השירות יביא לפגיעה בחופש הביטוי על ידי קביעת מנגנוני פיקוח ובקרה על תכנים של ביטויים, קשה מבחינה מעשית או לכל הפחות הדבר אינו כדאי כלכלית, לבחון כל תגובה ותגובה אם הוא כולל בתוכו תכנים של לשון הרע. הטלת אחריות יש בו ליצור "אפקט מצנן" שכן הטלת אחריות גוררת שינוי התנהגות מצד מפעילי אתרים וספקי השירות שמציעים לציבור הרחב, בלוגים, צ'אטים, רשתות חברתיות, ואתרים שמארחים תוכן של גולשים, בין לוותר לחלוטין על השירות המוצע או ליצור מנגנוני פיקוח על התכנים דבר שמייקר משמעותית את השירות הניתן. הדבר יגרום לפגיעה בנושא בערכי הדמוקרטיה ובעיקר ערך חופש הביטוי שעה שספק-שירות המקיים הליך פיקוח על תכנים של התגובות, יעדיף במקרה של ספק אם הביטוי מהווה לשון הרע או לא, להסיר או לא לפרסם את התוכן כדי לא להיגרר למחלוקת משפטית בשל קיומה של אחריות לאתר על תכנים שנכתבים בידי צד שלישי (ראו תא (קריית) 4815-02-09 ידיעות אינטרנט – מפעילת אתר ווי-נט נ' רמי מור (פורסם במאגר משפטי [פורסם בנבו])).

21. הטלת אחריות משפטית על ספק שירותים בגין עוולת לשון הרע תהפוך אותו למעשה "לצנזור" ולרשות מפקחת דבר שאינו רצוי. כך נקבע בפסק הדין בעניין סודרי כי "קיומו של מנגנון של צנזורה – כל צנזורה, טומן בחובו בעיות מסוימת, שכן הוא מאפשר לאדם אחד או למספר בני אדם, להחליט על פי שיקול דעתם, איזה מידע יגיע לידיעתו של יתר הציבור... המידע המגיע כיום לידיעת הציבור עובר ממילא מספר גדול של סינונים, הנובעים משיקולים רבים ושונים, הנשקלים על ידי הגורמים המפרסמים למיניהם. לכן, ישנו ערך חברתי לכך שתינתן במה לפרסום מידע לא מצונזר, כאשר מקים הבמה אינו נושא באחריות לפרסומים פוגעים, ומי שנושא שאחריות להם, הוא רק מי שמפרסם אותם בפועל" (סעיף 33 לפסק הדין).

על דוקטרינת הודעה והסרה

22. על מנת שניתן יהיה להחיל אחריות על הנתבעת למנוע את הפרסום או להסיר אותו יש להודיע לה על כך, בהתאם לנוהל "הודעה והסרה", כפי שהטיב להגדיר אותו כב' השופט רמי אמיר בפסק הדין בעניין בורוכוב כדלקמן: "ראוי לחייב את ספק שירותי האינטרנט בגין פרסום פוגע שנעשה ע"י צד ג' במסגרת אותם שירותים שנותן הספק – רק אם וכאשר הצד הנפגע מתלונן על כך בפני הספק ודורש במפורש את הסרת הפרסום הפוגע; ורק אם הפרסום אכן פוגע ואסור על פניו; ורק כאשר יש לספק יכולת למנוע זאת באופן סביר."

זהו מבחן משולש ומצטבר – של ידיעה בפועל, ושל ודאות הפגיעה, ושל אפשרות מניעתה.

מבחינת הידיעה בפועל – המבחן הזה הולך עד לדרגה הרחוקה ביותר. רק אם הנפגע פונה ומתריע ודורש – קמה החובה למחוק ואם הספק אינו פונה – הספק פטור מאחריות. היוזמה צריכה להיות של הנפגע. ולכן הספק אינו צריך לחשוש, שמא פיקוח שהוא עושה מיוזמתו אינו מספיק טוב ואינו מגלה פרסומים פוגעים. כך לא יהיה תמריץ לנהל פיקוח מוגזם ולא סביר, שיעכב את התקשורת ויפגע בחופש הביטוי. וכך יינתן תמריץ חיובי לקיים פיקוח וסינון סבירים – כי עצם קיומם לא יגדיל את הסיכון של הספק, ולא ישיל עליו כל חבות.

מבחינת ודאות הפגיעה – הספק יהיה אחראי רק אם הפרסום פוגע ואסור באופן חד-משמעי וניכר על-פניו. אל לנו לשכוח, כי הספק איננו המפרסם – הוא לא מקור הידיעה – ואין לו גם זיקה ישירה ויכולות בדיקה מקיפות של אמיתות הידיעה או של היותה מוגנת בגדר החוק. לכן, אין זה ראוי להטיל על הספק תפקיד של צנזור או שופט, אלא במקרים קיצוניים של פגיעה משמעותית וחד-משמעית ובלתי-מוצדקת על פני הדברים. כך נמנע גם את "האפקט המקפיא", שביא למחיקת יתר ולצנזורה פרטית לא מוצדקת, תוך פגיעה קשה מדי בחופש הדיבור. הספק לא ידרש למחוק כל פרסום, אלא רק פרסום בוטה ופוגע במיוחד – ולכן לא יהיה לו תמריץ להיענות לכל בקשת מחיקה.

ומבחינת יכולת המניעה – כאן נמצא את המרכיב "הגמיש" במבחן המוצע. הספק יהיה אחראי רק עד כמה שיוכל, במאמץ סביר, למנוע את הפגיעה בנפגע. כאן נשקלים מידת המעורבות של הספק, והיקף המדיה בה מדובר, והיכולות והשינויים הטכנולוגיים. כאן אפשר להבחין להבחין בין ספק ראשי (כמו נטוויז'ן, למשל) לבין מנהל אתר או פורום. כאן אפשר להבחין בין אתר המוני לבין פורום מצומצם" (ראו ת"א (כ"ס) 7830/00 בורוכוב ארנון נ' פורן אלישי (פורום במאגר משפטי [פורסם בנבו]), ההדגשות של הח"מ).

23. נוהל ההודעה וההסרה אומץ בפסיקה ויושם בשורה ארוכה של פסקי דין בהקשר של הפרת זכויות יוצרים ופרסום לשון הרע. ראו לדוגמא: פסק דינה של כב' השופטת אביגיל כהן בע"א 44711-11-14 (מחוזי תל אביב) עמי סביר נ' שאול בר נוי [פורסם בנבו] ופסק דין נוסף שלה בת"א (שלום ת"א) 64045/04, 41022/04 "על השולחן" מרכז גסטרונומי בע"מ נ' אורט ישראל [פורסם בנבו]; ראו בנוסף פסק הדין של כב' השופט ישעיה בתא (מחוזי תל אביב) 1559/05 חמדה גלעד נ' נטוויז'ן בע"מ [פורסם בנבו]; וכן פסק הדין של כב' השופט גרוסקופף בת"א (מחוזי מרכז) 567-08-09 א.ל.י.ו. אגודה להגנת יצירות סינמטוגרפיות (1993) בע"מ נ' רוטר. נט בע"מ [פורסם בנבו]; וכן פסק הדין של כב' השופט דאוד מאזן בעניין ידיעות אינטרנט שהוזכר לעיל.

תוכן הפרסומים נחזה להיות ביקורת שאינה חורגת מהסביר

24. אתחיל דווקא מהמבחן השני "ודאות הפגיעה" של הנוהל. בעניין זה אציין כי יש למנוע מצב בו החשש מפני תביעה תוביל מפעילת פלטפורמה כמו הנתבעת לצנזר פירסומים ללא הצדקה. כך נקבע כי "אכן קיים חשש שההליך של "הודעה והסרה" ינוצל לרעה. כל מי שלא יאהב ביקורת שנכתבה עליו יתלונן מיד וידרוש הסרה של ההודעה, בטענה שהוא פוגע בשמו הטוב ומהווה לשון הרע. אין ספק שהרבה ביטויים לא ברור אם הם מהווים לשון הרע או דעה או ביטוי שמותר ולא ברור אם שמו הטוב של נפגע מסוים אכן נפגע, וקיים חשש שמקום שיש ספק לגבי תוכן הביטוי הדבר יביא ליד קלה במחיקתו והדבר יהווה פגיעה בחופש הביטוי.

ובהמשך: "גם מקום בו מופעל נוהל "הודעה והסרה" יש להקפיד שנוהל זה, לאחר בחינה על ידי בית המשפט, לא ינוצל לרעה על ידי קביעת סטנדרט התנהגותי שיאפשר מניעת ניצול המנגנון ולא יביא לפגיעה בחופש הביטוי באזור הדמדומים שהביטויים הם ספק לשון הרע ספק מותרים על פי חוק ולמנוע מחיקה מצד הספק בכל מקרה של ספק ועל ידי כך להגביר את הודאות המשפטית" (ראו ההחלטה של כב' השופט דאוד שניתנה בבקשה לסילוק תביעה על הסף בעניין ידיעות אינטרנט שהוזכר לעיל).

25. מעיון בתוכן הפרסומים שיוחסו לנתבעים 1-5 נחזים הדברים שפורסמו כביקורת לגיטימית של לקוחות לא מרוצים מהשירותים שהעניק להם התובע כקבלן שיפוצים. מדובר בביקורת שאינה חורגת מהסביר אשר תוכנה אינו מצדיק הסרה של הפרסומים. גם אם נעשה שימוש במילים קשות כלפי התובע כמו "גנב" "רמאי" "רוצח" הרי שאדם סביר מבין את ההקשר בו נעשה שימוש במילים אלה לתוכן הפרסום המבקר את פעילותו של התובע כקבלן שיפוצים ומייחס לו חוסר מקצועיות. חשוב לציין שהדגש

בטענות התובע הושם על כך שהפרסומים השקריים נעשו על ידי מי שנטען שהיו לקוחותיו שעה שמעולם לא היו כאלה. לנתבעת אין יכולת לדעת האם הנתבעים לא היו לקוחות של התובע, האם מדובר בפרסום שאינו אמת או האם כל מטרתו של התובע היא למנוע ביקורת לגיטימית כלפיו.

26. במילים אחרות אף אם הנתבעת הייתה מקבלת הודעה מאת התובע כי מדובר בפרסומים שאינם נכונים לא היה מקום לדרוש ממנה להסירם. כאמור איננו מעוניינים שהנתבעת תשמש צנזור או שופט אלא במקרים קיצוניים של פגיעה משמעותית, חד משמעית ובלתי מוצדקת על פני הדברים, שאחרת נפגע קשות ושלא לצורך בחופש הביטוי שהינו מערכי היסוד של מדינה דמוקרטית.

התובע לא הוכיח כי פנה אל הנתבעת על מנת להסיר את הפרסומים נושא התביעה

27. מעבר לנדרש אציין כי מכתב התביעה עלה כי התובע לא פנה אל הנתבעת בגין 5 הפרסומים נושא התביעה. כך כתב בסעיף 30 לכתב התביעה: "ודוק: התובע פנה עשרות פעמים לנתבעת אולם זו דחתה את בקשותיו פעם אחר פעם. **כך גם אם התובע לא פנה במפורש לנתבעת בנוגע לפרסומים הפוגעניים נושא תביעה זו, ברי כי התוצאה הייתה נותרת זהה**". במילים אחרות מכתב התביעה עולה כי התובע לא פנה בגין הפרסומים הספציפיים נושא כתב התביעה.

28. בסיכומיו הפנה התובע לתצהירו אליו צירף את נספח י"ב אשר לדבריו מונה עשרות דיווחים שלו לנתבעת ותשובות שקיבל על בדיקת הדיווח. לדבריו "כך לדוגמא השיבה פייסבוק לדיווח שעשה התובע על הפרסום הפוגעני של הנתבע 1" כאשר בהמשך ציטט מתשובתה לפיה בדקה את התגובה (הפרסום) עליה דיווח ומצאה שהיא אינה מפרה את כללי הקהילה (סעיף 5 לסיכומים).

29. עיינתי בנספח י"ב. זה כלל מענה של הנתבעת לפניות שונות של התובע בגין פרסומים שונים שנעשו על ידי אנשים שונים. תוכן הפרסומים לא הוצג על ידי התובע בפני בית המשפט ולכן לא ידוע במה מדובר. אותם מפרסמים שעל פי הנספח שמם ידוע, אף לא נתבעו על ידי התובע. מכאן ייתכן שאף התובע עצמו לא מצא כי הדברים שפרסמו אותם גורמים מהווים לשון הרע כלפיו או שהם חורגים מביקורת לגיטימית.

30. זאת ועוד, במסמך האמור הנתבעים 2-5 כלל אינם מוזכרים, מה שמלמד כי לא הייתה פניה מצד התובע אל הנתבעת ביחס ל-4 פרסומים שיוחסו לנתבעים אלה אשר בגין מעשיהם הוגשה התביעה נגד הנתבעת בהיקף הכספי הנתבע. לאור זאת בוודאי שיש לדחות את הטענה כי נמסרה הודעה לנתבעת בהתאם לנוהל של "הודעה והסרה" ביחס ל-4 הפרסומים של נתבעים 2-5.

31. אשר לנתבע 1 אשר הובא כדוגמא לעיל - הנתבעת דחתה באופן גורף את טענת התובע כי דיווח לה על פרסום של מי מהנתבעים. בתצהיר מטעמה היא ציינה כי התובע לא ציין כתובת URL באופן שיאפשר לה לחקור את המקרה (ראו סעיפים 15-17 לתצהיר). לדברי המצהיר מטעמה מר הולצר מדובר במליונים אם לא מיליארדים של פריטי תוכן המתפרסמים מידי יום ברשת על ידי כ-2 מיליארד משתמשים (ראו סעיף 14 לתצהיר).

32. בעדותו בחקירה נגדית הסביר מר הולצר כי לא ערך בדיקה בדבר דיווח של התובע בגין מי מהפרסומים כולל הפרסום שיוחס לנתבע 1. זאת מאחר שהתובע טען בכתב התביעה שהוא לא דיווח עליהם. להלן דבריו: **"היות ואיננו יודעים מה הפוסט המדובר מתצלום המסך זה יצא מחוץ לתחום התחקיר"** ובהמשך: **"מפני שהתובע אמר שהוא לא דיווח על אף אחד מהפוסטים, זה היה מחוץ לתחום הבדיקה"** (ראו עמוד 25 שורות 3-4 וכן שורות 18-21).

33. מעיון בתשובת הנתבעת בה הוזכר שמו של הנתבע 1 (נספח י"ב) נכתב בכותרת: **"דיווחת באופן אנונימי על התגובה של מיקי דסקל בגין הטרדה"** ובהמשך נדחתה הפנייה ונקבע כי **"בדקנו את התגובה שדיווחת עליה בשל עקב הטרדה וגילינו שהיא אינה מפרה את כללי הקהילה שלנו"**. הואיל ומדובר בתשובה שלא ניתן ללמוד ממנה על תוכן ספציפי, לא ניתן לשייכה דווקא לפרסום שיוחס לנתבע 1 נושא התביעה. בהחלט ייתכן, כפי שטענה הנתבעת, כי מדובר בהתייחסות לפנייה בקשר לתוכן אחר שפרסם הנתבע 1.

34. יש לזכור כי הנטל מונח על כתפי התובע להוכיח את התביעה. הנתבעת כאמור הכחישה גם בכתב הגנתה וגם בתצהיר מטעמה כי התובע דיווח לה על הפרסומים נושא התביעה. במקרה דנן היה על התובע לעשות את הנדרש על מנת להציג ראיה פוזיטיבית לכך. התובע לא עשה כן. לאור עדות מר הולצר שפורטה לעיל אין מקום לקבל את הטענה שהעלה התובע לפיה הנתבעת מסתירה מידע זה המצוי ברשותה. עוד חשוב לציין שאף אם הנתבעת לא הייתה מגישה תצהיר מטעמה עדיין צריך היה התובע לעמוד בנטל ולהוכיח את טענתו כי פנה אל הנתבעת בגין הפרסום הספציפי הנטען.

35. מכל מקום הדין בסוגיה זו הוא מעבר לנדרש, שכן אף אם היה מתברר כי אכן התובע פנה אל הנתבעת בגין הפרסום שיוחס לנתבע 1 הרי מתוכן הדברים נראה כי מדובר בפרסום של ביקורת לגיטימית על עבודתו של התובע כקבלן שיפוצים. אין המדובר בתוכן פוגעני או בלתי חוקי אשר הנתבעת חייבת בהסרתו ללא צו שיפוטי שיורה לה על כך.

36. לסיכום עד כאן, לאור העובדה כי אין המדובר בפרסומים מטעמה של הנתבעת שהאתר שלה מהווה פלטפורמה בלבד לפרסומים שונים, מאחר שאיננו מעוניינים בהיותנו חברה דמוקרטית כי הנתבעת תשמש כצנזור או רשות מפקחת, מאחר שבמקרה דנן לא התקיימו התנאים לקיומו של נוהל "הודעה והסרה" יש לדחות את טענות התובע לאחריות הנתבעת על כך שלא הסירה את הפרסומים.

37. בנוסף, יש לדחות גם את טענת התובע כי כתיבת 676 ביקורות בעמוד העסקי שלו תוך זמן קצר הייתה צריכה להדליק נורה אדומה אצל הנתבעת ולגרום לה להבין כי מדובר במעשה מכוון שיש בו לשון הרע. כפי שצוין לעיל, טענת התובע בדבר יכולת ניטור מידע של הנתבעת מהווה הרחבת חזית שאין לדון בה. על אותו משקל, יש לדחות טענה זו המסתמכת על יכולת המיוחסת לנתבעת לזהות כמויות של ביקורות עסקיות שפורסמו בזמן נתון. משיקולי מדיניות שהוזכרו לעיל, אין גם מקום להטיל על הנתבעת אחריות לבדיקת הסיבה לריבוי ביקורות בעמוד עסקי מסוים, שכן אלה עשויות לנבוע מסיבות שונות. דין הטענה להידחות גם מטעם זה שהתובע לא הציג את התוכן של אותם פרסומים, כך שלא ניתן לדעת במה דברים אמורים.

הנתבעת חסמה את חשבוננו של התובע כדין

38. בהתאם לתנאי השימוש בשירות פייסבוק ו"תנאי הקהילה" אשר חלים גם על התובע ואשר צורפו לתצהיר מר הולצר, זכאית הייתה הנתבעת לחסום את חשבוננו.

39. בסעיף 3(7) לתנאים (נספח א) נכתב כדלקמן: "לא תפרסם תוכן אשר: יש בו משום דברי שטנה, איום או תוכן פורנוגרפי; מסית לאלימות; או מכיל עירום או אלימות גרפית או לא מוצדקת" ובסעיף 5.2 לתנאים: "באפשרותנו להסיר כל תוכן או מידע שאתה מפרסם בפייסבוק אם אנו סבורים שהם מפריים הצהרה זו או את המדיניות שלנו"

ובסעיף 14: "אם תפר את תוכנה או רוחה של הצהרה זו, או תגרום בצורה אחרת לסיכון או לחשיפה אפשרית שלנו לתביעה משפטית, נהיה רשאים להפסיק לספק לך את כל השירותים של פייסבוק או את חלקם. נודע לך על כך בדוא"ל או בפעם הבאה שתנסה לגשת לחשבונך או להשבית את האפליקציה שלך בכל עת."

40. בהתאם לכללי הקהילה (נספח ב) העוסקים במדיניות של הנתבעת אין מקום לאפשר פרסום תכנים שיש בהם כדי לגרום פגיעה במשתמשים. כך למשל בסעיף 2 לחלק 1 שכותרתו אלימות והתנהגות פלילית נכתב כי פייסבוק אינה מאפשרת נוכחות לאנשים שעוסקים בין היתר בפעילות טרור וכי הם מסירים תוכן המביע תמיכה או משבח קבוצות, מנהיגים או אנשים המעורבים בפעילויות כאלה.

41. כאמור, הפוסט של התובע פורסם יום אחד בלבד לאחר הרצח בו כתב "אני לא יכול לגנות שחיטה של ילדה בת 13 במיטתה. לו פעלה נגדי ונגד עמי מדינה כמו שמדינת ישראל פועלת נגד העם הפלסטיני, ודאי שהייתי אוחז באמצעים אלימים פי מאה".

42. אופן הניסוח של הדברים הכולל אי גינוי של המעשה הנפשע והאמירה החד משמעית כי בסיטואציה אחרת התובע היה אוחז באמצעים אלימים פי מאה, יש בהם משום תמיכה ועידוד של פעילות טרור. לפיכך בצדק פעלה הנתבעת כפי שפעלה.

43. יש לציין שהתובע בתצהירו אף הודה כי ההתבטאות לא הייתה ראויה. להלן דבריו: "ייתכן ואכן התבטאתי התבטאות פוליטית לא ראויה, ואשר אני מצר על ניסוחה הלא מוצלח" (ראו סעיף 5 לתצהיר).

44. תגובת הנתבעת הייתה מוצדקת במיוחד לאחר שהתברר מתוצאות הבדיקה שנערכה בחשבונו כי בין השנים 2012 ו-2016 היו מספר מקרים בהם פרסם התובע תכנים שהפרו את כללי הקהילה, לרבות תכנים אלימים וביטויי שטנה. הנתבעת מימשה עוד קודם את זכויותיה והטילה חסימה על חשבונו תוך אזהרת התובע כי פרסום תכנים מפריים בעתיד יגרום לחסימות נוספות (ראו סעיף 23 לתצהיר הולצר). מעיון ברשימת המקרים בהם נחסם חשבונו של התובע עולה כי ביום 20.9.2012 התובע הוזהר, ביום 6.4.2013 חשבונו נחסם ל-24 שעות, ביום 9.10.2015 חשבונו נחסם למשך 3 ימים וכי ביום 5.4.2016 כ-3 חודשים לפני האירוע נושא התביעה חשבונו נחסם למשך 7 ימים (ראו נספח ג לתצהיר). בעניין זה אציין כי אין מניעה להסתמך על עדותו של מר

הולצר אשר מתוקף תפקידו אצל הנתבעת ביקש כי תיערך בדיקה של חשבונו של התובע ואשר על תוצאותיה דיווח כפי שנמסר לו וכפי שמשתקף מרישומי הנתבעת.

45. משכך הם פני הדברים, לאור ניסיון העבר והאזהרות החוזרות ונשנות שהנתבעת הפנתה אל התובע, אשר הובילו בעבר לחסימות של חשבונו לתקופות הולכות וגדלות, על התובע היה לצפות כי בעקבות פרסום הפוסט הקשה הנתבעת תטיל עליו הגבלות וכי חשבונו ייחסם, כפי שאכן קרה. בנסיבות אלה אין לתובע אלא להלין על עצמו.

46. לא זאת אף זאת, הפרסומים שיוחסו לנתבעים 1, 2 ו-4 בוצעו בימים 3.7.16, 4.7.16 ו-2.7.16 (בהתאמה). המגבלות על חשבון התובע הוטלו רק ביום 6.7.16. דהיינו, התובע יכול היה אם רצה להתעמת עם ביקורות אלו ולהגיב להן משך הימים שלפני כן. גם לאחר הסרת המגבלה שהוטלה למשך 30 יום, התובע לא ניצל את האפשרות להתעמת עם מבקריו.

47. למעלה מהצורך, אציין כי התובע לא כלל בתביעתו עילה של התרשלות מצד הנתבעת וזו הועלתה לראשונה רק בסיכומיו.

48. לאור כל האמור אני קובע כי טענות התובע בעניין חסימת חשבונו נדחות.

סוף דבר

49. התביעה נגד הנתבעת נדחית.

50. אשר להוצאות המשפט: התובע הפריז בסכום התביעה אותו העמיד נגד הנתבעת לבדה על סך כולל של 703,790 ₪. זאת בגין פרסומים להם לא הייתה אחראית. כאמור לעיל התובע היה צריך לצפות שהדברים שפרסם יזכו להטלת הגבלות על חשבונו. ההליך נוהל עד תומו ולפיכך זכאית הנתבעת לפסיקת הוצאות ראויה. אשר על כן ישלם התובע לנתבעת הוצאות בסך של 42,000 ₪. הסכום ישולם בתוך 30 יום

המזכירות תשלח פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, י"ח ניסן תש"פ, 12 אפריל 2020, בהעדר הצדדים.

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

אילן דפדי 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה